

278481

MESAGIUL TRONULUI

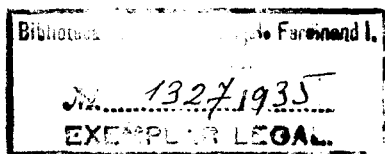
Unirea Ardealului
și
Partidul Național-Liberal

*DISCURS ROSTIT LA DISCUȚIA ADRESEI
DE RĂSPUNS LA MESAGIUL TRONULUI
ÎN ȘEDINȚA SENATULUI DE LA 17 DE-
CEMBRIE 1934, de*

DR. LAURENȚIU OANEA
SENATOR DE NĂSĂUD

BUCUREȘTI
1935

DOMNULE PREȘEDINTE!
DOMNILOR SENATORI!

Discuția Adresei de Răspuns la Mesaj s'a început în ajunul zilei de 1 Decembrie, sărbătoarea unirii noastre naționale, coincidând cu importante evenimente politice interne și externe, și s'au atins în discursurile ținute cele mai primordiale probleme, care interesează dezvoltarea vieții statului nostru național.

S'a înfierat campania revizionismului unguresc care, prin victoria reportată la Geneva, de către ilustrul nostru ministru al afacerilor străine d-l Nicolae Titulescu, și-a primit lovitura cuvenită.

S'au desbătut problemele înzestrării armatei și s'au arătat laudabilele eforturi, pe care guvernul nostru le face pentru pregătirea apărării țării pe toate terenurile și sub toate formele.

Războaiele sunt însă și rămân în viața popoarelor întâmplări trecătoare. Nădăjduim că instrumentul păcii popoarelor, Societatea Națiunilor, va ști în orice moment să asigure pacea, precum i-a reușit aceasta prin hotărârea sa din 9 Decembrie

cu contribuțiunea hotărîtoare a distinsului nostru reprezentant.

România nu are motive să provoace războiul și credem că scumpa noastră țară va fi ferită de războiu.

Totuș, facem și vom face totul spre a fi gata la chemarea Patriei.

Consolidarea țării

Ceeace este însă permanent și trebuie să fie și să rămână preocuparea noastră de totdeauna, este acțiunea sistematică pentru *consolidarea țării* sub toate raporturile și în toate direcțiunile.

Toți bunii fii ai Țării sunt datorii să-și aducă întreg prinosul lor de străduințe și jertfe pentru opera de consolidare a unirii tuturor Românilor.

Domnilor senatori, noi cei de azi din generația Unirii, avem în fața istoriei datoria să stăm în serviciul acestui imperativ național, pe care să nu-l poată nici slăbi, nici întuneca curente sociale ale acestor timpuri și să nu ne lăsăm prinși de valurile mișcărilor care frământă multe țări și multe popoare.

Românul nu poate să fie decât luptător fanatic pentru consolidarea statului lui național, căci așa l-au învățat părinții, cărturarii și poeții.

Credința patriotică a ardelenilor liberali

Noi, membrii majorității din acest onorat Senat, aleși din județele Ardealului nostru scump, însu-

flețiți de aceste sentimente de înaltă iubire de neam și gata la orice jertfe pentru tron și țară, ne simțim datori să facem o confesiune de credință:

1. În rândurile noastre sunt numai demni luptători pentru desrobirea Ardealului și unirea fără condițiuni cu țara noastră.

Timpu dinaintea războiului mondial l-am folosit luptând pentru cauza națională a românismului, iar în războiu am fost cu toții la locul de onoare, unde trebuiau să fie toți Românii; unii în corpurile de voluntari alături de soldatul român sau armatele aliate, alții în lagărele de internare, alții în închisorile ungare și austriace, suferind pentru neamul nostru.

Noi nu ne-am precupețit libertatea, nu am știut ce este lașitatea, n'am căutat refugiul la unități de pe frontul germano-austro-ungar.

Mândrii, cu bagajul suferințelor îndurate, am luptat fără preget pentru pregătirea adunării naționale dela Alba-Iulia, a cărei comemorare din acest an a fost atinsă în splendoarea ei prin lipsa de armonie, arătată de Partidul Național-Țărănesc.

2. În primii ani după unire, frământați în sufletele noastre de durerea discordiei dintre frații cari s'au căutat o mie de ani, dornici să contribuim la acte pozitive pentru propășirea țării noastre, am plecat de acolo unde era numai negațiune, numai ură nejustificată și numai sabotarea chiar a celor mai patriotice acte și ne-am căutat alte drumuri politice.

Drumul celor mai mulți dintre noi ne-a condus sub cutele falnicului și gloriosului steag al Partidului Național-Liberal.

Aici am găsit tradiția marilor principii politice ale libertăților, ale naționalismului, ale luptelor glorioase pentru tot ce neamul românesc a ajuns dela mici principate până la România Mare.

Aici am găsit înfăptuirile cele mai solide a tot ce are România Mare și modernă de azi.

Inrolați în Partidul Național-Liberal, ne-am oțelit puterile și am luptat în Ardealul nostru contra tuturor legendelor, a tuturor demagogiilor fără scrupule, am suferit martiraj și am suportat și acuzația de trădători ai Ardealului. Astfel am trecut în continue lupte politice cei cinci ani de guvernare ai Partidului Național-Țărănesc.

Toate cele lăsate în urma guvernării păgubitoare pentru țară a Partidului Național-Țărănesc, ne-au justificat lupta și au dovedit, că nu ne-am înșelat în prevederea noastră politică.

În anul 1928, la plecarea noastră dela guvern, Partidul Național-Liberal a lăsat un Ardeal bogat, o viață economică intensă, gospodării țărănești înfloritoare, iar în toamna anului 1933, la plecarea dela cârma țării a Partidului Național-Țărănesc am găsit Ardealul istovit materialicește, cu sufletul otrăvit și capacitatea de rezistență națională foarte scăzută. În suflete era o îndoială asupra capacității românului de a-și putea cârmi țara. Risipa, afa-

cerile imorale, înjugarea la străini în multe domenii ale avuțiilor publice, toate aceste elemente de desagregare slăbeau resorturile sufletești ale poporului nostru.

Realizările unui an de guvernare

Suntem astăzi după un an de guvernare al partidului nostru și constatăm cu multă satisfacțiune că germenii desagregării au fost distruși iar opera de consolidare a țării progresează prin actele de guvernare și măsurile patriotice luate de guvernul nostru.

Scăpată de foametea, ce bătea la ușa Ardele- nilor în toate județele de munte, prin politica de sistematică alimentare cu cereale, în special cu porumb, dusă de guvern în tot cursul acestui an, populația Ardealului și-a dat contribuția de muncă la refacerea căilor de comunicație, scăpând de res- tanțele impozitelor.

D-l I. Patraulea: Credeți ce spuneți?

D-l Laurențiu Oanea: Cred și te rog să vii la fața locului. Dece n'ați venit la Năsăud?

D-l I. Patraulea: Comparația aceasta mă interesează.

D-l Laurențiu Oanea: O voi face foarte plastic.

Data de 15 Noembrie 1934, scadența primei rate din datoriile asanate prin legea lichidării, a însemnat pentru țărănimea noastră scadența obligațiunii pe care și-a respectat-o cu un sfânt sentiment al datoriei.

O patriotică campanie antirevizionistă a făcut să se renască în suflete patriotismul nedesmințit al Ardeleanului.

Avem profunda convingere că guvernarea actuală a partidului nostru, având încrederea Coroanei și susținută de colaborarea devotată a majorităților parlamentare, va însemna o nouă verigă în lanțul realizărilor patriotice cu care partidul nostru se înscrie și în istoria epocii de consolidare a României Mari.

Rolul lui Ion I. C. Brătianu în pregătirea adunării dela Alba-Iulia

Când acestea sunt preocupările de înalt ordin ale guvernului și partidului nostru, când factorii noștri responsabili fac eforturi supraomenești pentru a stimula îmbunătățiri în toate domeniile și pe toate țărmurile, nici chiar în o zi de sărbătoare națională, cum este ziua de 1 Decembrie, — sfânta zi a unirii dela Alba-Iulia, — nu ne-am găsit la un loc pentru comemorarea evenimentului istoric.

Din contră, s'au produs iarăși izolări și s'au organizat serbări de club, unde s'au susținut lucruri contrare adevărului istoric.

Cei cari am trăit acele înălțătoare clipe și am avut rol în mijlocul evenimentelor, datorii suntem să restabilim adevărul istoric, chiar și cu riscul de a nu fi pe placul unor frunțași și vrednici luptători, cari, însă, continuă cu exagerările asupra

rolului lor personal, socotindu-se monopolizatorii faptelor și singurii reprezentanți ai Ardealului politic.

În pregătirea adunării naționale dela Alba-Iulia au avut rol toate generațiile și toți factorii politici ai națiunii române din Ardeal și Banat. Nimeni nu-și poate susține monopolul, iar contribuția conducătorilor politici din Vechiul Regat a fost decisivă. Nu pot să las neamintit în acest loc documentul de covârșitoare importanță istorică, care a fost scrisoarea marelui și prevăzătorului Ion I. C. Brătianu, scrisă în Iași în ziua de 1 Noembrie 1918, și trimisă prin noi comitetului național român din Ardeal pentru a servi ca îndreptar lucrărilor pregătitoare ale adunării naționale dela Alba-Iulia.

Las să urmeze întreg textul acestei scrisori care este următorul:

Iași, Joi, 1 Noembrie 1918

„Cea mai sfântă aspirațiune a neamului se îndeplinește.

Peste suferințele trecătoare, generațiile vor râvni la zilele pe care le trăim.

Fără mirare am văzut că, despărțiți în cele mai grele împrejurări, ne-am regăsit cu aceiași simțire și cu același gând.

Grabnic acum este stăpânirea încercărilor vrăjmașe ale ungarilor, ale anarhiei, ale demagogiei, prin organizație, prin propagandă, prin forță.

Pentru organizare și propagandă, temeiul este

firește: UNIREA DESĂVARȘITĂ A TUTUROR SUFLETELOR ȘI A TUTUROR ȚINUTURILOR. TOȚI IN JURUL REGELUI, CARE ȚINE DRAPULUL, SIMBOL AL ACESTEI UNIRI.

DESVOLTARE LARG DEMOCRATICĂ: reforme electorale și agrare, condițiuni de viață pentru muncitorime care să le asigure legitimele lor revendicări și parte de folosință la rodul muncii lor.

Azi se grăbește trimiterea forțelor armate, precum s'a cerut.

Reamintind Președintelui Dv. întâlnirea noastră dela Sinaia, după ce fusese primit de Regele Carol, vă zic tuturor cu dragoste frățească:

CREDINȚA NOASTRĂ NE-A MANTUIT. SĂ PAȘIM ÎNAINTE CU NECLINTITĂ ÎNCREDERE ÎN MENIREA NEAMULUI ȘI NEȚĂRMURIT DEVOTAMENT ÎN SERVICIUL LUI.

(ss) *Ion I. C. Brătianu.*

D-lor senatori, această scrisoare dusă în ședință la Arad, pe care o țineam împreună cu partidul social român, — și am aici martor pe d-l senator Jumanca, — a fost ca o săgeată dumnezeiască, care a schimbat firul tratativelor de până atunci, pentru că ne-a îndrumat tot temeiul dezbaterilor. Socialiștii au fost de acord cu noi și astfel am pregătit aceea ce a ieșit din Adunarea dela Alba-Iulia.

Mistificarea adevărului istoric

D-lor, în aceiaș ședință de club a sărbătoririi dela 1 Decembrie, s'a spus de d-l Iuliu Maniu că

și d-sa a fost de acord ca să facem unirea fără condițiuni. Adevărul istoric nu este acesta.

D-l prof. N. Iorga: S'auzim.

D-l Laurențiu Oanea: Adevărul istoric este că dacă nu soseau tinerii voluntari, — și aduc aci omagii d-lor Deleu și Voicu Nițescu, — noi nu am fi izbutit, precum am izbutit. (Aplauze puternice).

D-lor, știm cu toții cum a crescut elanul și cele ce vorbesc, le spun după notele originale ce le păstrez din acea vreme. Ei bine, elanul a crescut în măsură ce sosea lumea din tot cuprinsul Ardealului și Banatului și cerea unirea fără condițiuni. D-l Maniu a sosit numai în ultima clipă. Adevărul istoric, așa cum s'au desfășurat evenimentele, este că toți Românii au vrut unirea fără condițiuni, căci așa ne-a fost pregătit drumul de d-l profesor Iorga (aplauze unanime și puternice) și de toți mucenicii neamului.

De aceia, îmi permiteți să rezum....

D-l I. Patraulea: Râde d-l președinte Moldovan (sgomot, întreruperi).

D-l Leonte Moldovan, președinte: Vă rog, ce ați spus despre mine?

D-l I. Patraulea: Am observat că zâmbiți și dv. de modul cum interpretează d-l orator. (Zgomot, întreruperi).

D-l Leonte Moldovan, președinte: Eu eram la Iași când Ion Brătianu a trimis cu două mașini

câțiva dintre marii patrioți. Cunossc afacerea aceasta mai bine ca dv., dar nu am dreptul să mă amestec până îi vine vremea. Eu știu cum s'a făcut unirea dela Alba-Iulia, așa cum s'a făcut, dar totuș s'a păstrat mai pe urmă granița, numai că s'a mutat dela Predeal la Timiș.

D-l general N. Petala: Eram la Iași comandantul unui corp de armată, când tânărul Goga, înconjurat de alți regățeni și ardeleni au cerut să ia arme din depozitele militare ca să treacă în Ardeal în vederea Adunării dela Alba-Iulia. I-am lăsat să ia arme și să treacă în Transilvania.

D-l Leonte Moldovan, președinte: Mi-aduc aminte că înainte de a trimite delegația aceasta s'a strecurat peste munți amicul nostru, actualul vicepreședinte, d-l Boeru (*aplauze prelungite*) care fusese voluntar din armata noastră și cu acest prieten dela Năsăud. S'a dus acolo a văzut ce este și s'a întors acolo cu știri relativ la Adunarea dela Alba-Iulia și alte informații. De aceea, onoarea ce i s'a făcut de a fi ales vicepreședinte este foarte binemeritată pentru faptele pe care le-a făcut.

Reprezentarea Ardealului politic

D-l Laurențiu Oanea: Domnilor senatori, am spus acestea pentru ca să demonstrez că, cei care au vorbit la club pentru comemorarea unirii dela 1 Decembrie 1918 nu pot fi monopolizatorii actului istoric dela Alba Iulia.

Iar d-nii Maniu, Vaida și ceilalți luptători ai Ardealului nu sunt în drept să se considere și afirme ca exclusivii reprezentanți politici ai Ardealului. Alături de dânșii — în alte tabere politice decât în rândurile partidului național-țărănesc, — suntem noi ceilalți ardeleni reprezentanți ai Ardealului, care avem cu toții la activul nostru suficientă vrednicie și bună grijă față de interesele Ardealului nostru, ca să putem fi socotiți reprezentanți tot atât de legitimi ai Româanismului băștinaș ai Ardealului.

Nu va fi fără interes să precizez că din cei 203 membri ai marelui stat național al Transilvaniei și Banatului, ales de Adunarea națională dela Alba Iulia, azi în Partidul Național-Țărănesc se mai găsesc numai un număr restrâns de sub 50%, ceilalți fiind înrolați în alte organisme politice ale României întregite.

D-l profesor N. Iorga: Dați-mi voie să vă întreb: atunci cu ce se făcea celebrul comitet de o sută. (*Ilaritate*).

D-l Laurențiu Oanea: Au înrolat pe alții, d-le profesor. Eu am aici lista, căci eram pe acele vremuri cronicar și vă pot pune la dispoziție multe liste.

D-l Ilie Patraulea: Vasăzică, noi avem jumătate și toate celelalte partide la un loc restul.

D-l Laurențiu Oanea: Deocamdată stabilim că nu puteți să vă considerați exclusivii reprezentanți ai

Ardealului. Cred că nu fac o imprudență când constat că o anumite parte din presă face mare greșeală, când atribuie la două persoane rolul de a fi singurii reprezentanți ai Ardealului în fața străinătății. Dar dacă acele persoane mâine nu mai sunt oare noi milioane de români ardeleni nu mai existăm? Da noi milioanele de români ardeleni suntem în Ardealul nostru națiunea română dominantă care vrem România consolidată pentru totdeauna. (*Aplauze puternice*).

Consacrarea elementelor ardeleni

Dar, este locul să recunoaștem, că ne lipsește ceva cu ce suntem în inferioritate față de frații de lupte de ieri.

Ne lipsește consacrarea și așezarea în prima linie din partea propriilor noastre partide.

Observatorul obiectiv vede inferioritatea noastră a ardelenilor sub acest aspect, dar nu ne îndoim că, în interesul bine priceput al consolidării țării, a încheării cât mai solidă a unirii pe vecie, conducerea partidului nostru și a tuturor guvernelor va fi de acord ca să consacre și înalte la primele posturi de comandă și elementele ardeleni. Consolidarea României unite rămâne un comandament politic stabilit de Ioan I. C. Brătianu chiar în primele zile după adunarea dela Alba-Iulia, când în telegrama ce a trimis-o neuitatului Teodor Mihali fost vice-președinte al marelui Sfat al Transilvaniei și Banatului, spunea următoarele:

D-lui Teodor Mihali vice-președintele Marelui Sfat Național al Românilor din Ardeal și Ungaria:

Astăzi, când s'a înfăptuit visul secular, îmi reamintesc cu emoție vechia noastră colaborare și aflu în cuvintele dvs. un scump îndemn la munca pentru consolidarea României Mari, pe care, cu concursul dvs. sunt sigur că o vom asigura“.

(ss) *Brătianu.*

Apărarea Unirii și muncă pentru consolidarea țării

D-l L. Oanea: Aceleași îndemnuri de muncă frățească pentru consolidarea României Mari ni-le dădea la fiecare ocazie mult regretații noștri șefi V. Brătianu și I. Duca.

Interesul de consolidare a țării ne impune nouă ardelenilor din Partidul Național-Liberal să rămânem la datorie, să apărăm unirea făcută fără condițiuni, să servim Ardealul și poporul ardelean, care să se simtă bine și mulțumit în patria sa.

Declarăm, că nu vom cruța nici o jertfă pentru atingerea acestui scop. Vom lumina mințile ardelenilor și le vom întări voințele ca să reziste noilor otrăvuri demagogice, care li se prepară.

Pentru Tron și Rege vom fi la postul de datorie și — după vorbele lui Ion I. C. Brătianu — vom fi prezenți toți în jurul Regelui, simbol al unității naționale, chezașia sigură a consolidării României.

Ardelenii din Partidul Național-Liberal nu vor ezita nici o clipă în luptele și străduințele colective ale fraților români de pretutindeni, pentru ca Regele Carol al II-lea să rămână înscris în istoria domniei sale, ca Rege al consolidării României-Mari. Cu aceste sentimente și cu sufletele înălțate declarăm cu entuziasm patriotic că votăm Adresa de Răspuns la Mesajul Tronului.

(Aplauze prelungite pe băncile majorității).

